

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

вул. Городецького, 13, м. Київ, 01001
Тел.: +380 44 278-37-23, факс: + 380 44 271-17-83
E-mail: themis@minjust.gov.ua
<http://www.minjust.gov.ua>
Код ЄДРПОУ 00015622

Комітет Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності

31.08.2017 № 33509/1215-0-1-17/11

На № _____

Г

Г

Щодо пропозицій до законопроекту

У зв'язку з листом Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності від 07 липня 2017 року № 04-18/3-1273 Міністерством юстиції опрацьовано проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» (далі – проект Закону), розроблений членами Комітету за участі Міністерства внутрішніх справ України та Генеральної прокуратури України.

Проектом Закону пропонується внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), Кримінального кодексу України (далі – КК) та Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) з метою визначення на законодавчому рівні поняття кримінального проступку, пов'язаних із його вчиненням кримінально-правових наслідків, порядку досудового розслідування, а також пом'якшення та посилення відповідальності за вчинення окремих кримінальних правопорушень.

Запровадження категорії кримінального проступку є необхідним кроком для спрощеного провадження щодо кримінальних проступків, яке на сьогодні передбачене КПК, однак реалізація цих положень неможлива без належного законодавчого врегулювання. Разом з тим запропоновані проектом Закону зміни потребують доопрацювання з урахуванням наступних зауважень.

1. Статтею 12 КК в редакції проекту Закону пропонується поділяти кримінальні правопорушення на кримінальні проступки і злочини. В свою чергу злочини поділяються на середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі. При цьому проектом Закону не вносяться відповідні зміни до інших положень КК та КПК (зокрема, статті 53, 75, 96¹⁰ КК, стаття 314¹ КПК), які відсилають саме до такої ознаки як ступінь тяжкості злочину, у зв'язку з чим не охоплюють категорію проступку.

2. Проектом Закону вносяться зміни до частини першої статті 89 КК, відповідно до яких особи, засуджені за вчинення кримінального проступку, визнаються такими, що не мають судимості, та до статті 32 КК, згідно з якими повторність відсутня після відбуття покарання за вчинення кримінального проступку.

186713

Однак пунктом 5 частини першої статті 89 КК передбачено, що особи, засуджені до основного покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт або арешту визнаються такими, що не мають судимості, якщо вони протягом року з дня відбуття покарання (основного та додаткового) не вчинять нового кримінального правопорушення. Вищезазначені види покарань переважно призначаються за вчинення злочину невеликої тяжкості, тобто проступку (в редакції проекту Закону).

Таким чином запропоновані проектом Закону зміни до статей 32, 89 КК не узгоджуються з чинними нормами КК.

Крім того звертаємо увагу, що пунктом 2 частини першої статті 35 КУпАП повторність, тобто вчинення протягом року однорідного правопорушення, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, віднесено до обставин, що обтяжують відповідальність. При цьому адміністративним правопорушенням характерний значно нижчий рівень суспільної небезпеки, ніж кримінальним.

3. Проектом Закону пропонується посилити і пом'якшити санкції за окремі склади кримінальних правопорушень. Слід зазначити, що посилення або пом'якшення відповідальності повинні ґрунтуватись на результатах досліджень практики застосування відповідних статей КУпАП та КК, із урахуванням статистичних даних, що підтверджують підвищення або зниження рівня суспільної небезпеки таких правопорушень.

Однак у пояснювальній записці до проекту Закону необхідність зазначених змін в належній мірі не обґрунтовується. Крім того посилення та пом'якшення відповідальності за окремі склади правопорушень не є предметом правового регулювання проекту Закону.

4. Проектом Закону пропонується доповнити частину першу статті 3 КПК пунктом 17¹, яким надано визначення дізнавача. Відповідно ж до пункту 17 частини першої статті 3 КПК слідчим є особа, уповноважена на здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень.

З огляду на викладене проект Закону потребує доопрацювання в частині розмежування компетенції дізнавача та слідчого під час проведення досудового розслідування.

Крім того статтею 298³ КПК в редакції проекту Закону не передбачено повноважень з вилучення речей і документів уповноваженою службовою особою органів Державної кримінально-виконавчої служби України, що не узгоджується як з чинною редакцією КПК, так і зі статтею 38 КПК в редакції проекту Закону.

Також звертаємо увагу, що частиною третьою статті 38 КПК в редакції проекту Закону передбачено, що дізнання будуть здійснювати підрозділи дізнання або уповноважені особи інших підрозділів, зокрема, органів Державного бюро розслідувань. При цьому згідно з пунктом 4 частини першої

статті 3 КПК дізнання – це форма досудового розслідування, в якій здійснюється розслідування кримінальних проступків.

Однак відповідно до положень статті 5 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» Державне бюро розслідувань вирішує завдання із запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування злочинів.

Разом з тим проектом Закону не передбачено внесення жодних змін до Закону України «Про Державне бюро розслідувань» щодо здійснення Державним бюро розслідувань розслідування кримінальних проступків.

5. Проектом Закону пропонується доповнити КПК статтею 298, якою визначено особливості початку досудового розслідування у формі дізнання. Також пропонується доповнити КПК статтею 298¹ щодо визначення процесуальних джерел доказів, статтею 298² щодо затримання особи, яка вчинила кримінальний проступок, а також статтею 298³ щодо вилучення речей і документів.

При цьому запропоновані зміни впливають із загальних положень КПК, але за своїм змістом є значно вузкими, що не в повній мірі забезпечуватиме належне досудове розслідування у формі дізнання. Крім того, запропоновані зміни додатково нагромаджують зміст КПК положеннями, які вже врегульовані.

З огляду на викладене пропонуємо відмовитися від доповнення положень КПК загальними правилами проведення досудового розслідування у формі дізнання, а відповідно до назви глави 25 «Особливості досудового розслідування кримінальних проступків» КПК передбачити виключно особливості здійснення такого досудового розслідування.

6. Проектом Закону пропонується внести зміни до статті 300 КПК та передбачити можливість проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування кримінальних проступків.

Варто зазначити, що негласні слідчі (розшукові) дії проводяться у випадках, якщо відомості про злочин та особу, яка його вчинила, неможливо отримати в інший спосіб. При цьому деякі негласні слідчі (розшукові) дії проводяться виключно у кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів (частина друга статті 246 КПК).

Крім того, негласні слідчі (розшукові) дії можуть передбачати втручання у приватне спілкування. При цьому статтею 14 КПК закріплено одну з основних засад кримінального провадження – таємницю спілкування, втручання у яку можливе лише на підставі судового рішення у випадках, передбачених КПК, з метою виявлення та запобігання тяжкому чи особливо тяжкому злочину, встановлення його обставин, особи, яка вчинила злочин, якщо в інший спосіб неможливо досягти цієї мети.

З огляду на викладене запровадження проведення негласних слідчих дій під час розслідування кримінальних проступків є невиправданим.

7. Проектом Закону пропонується внести зміни до статті 381 КПК, згідно з якими виключається обов'язкова участь захисника обвинуваченого у спрощеному провадженні щодо кримінальних проступків. При цьому слід

зауважити, що згідно з частиною другою статті 20 КПК слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд зобов'язані роз'яснити підозрюваному, обвинуваченому його права та забезпечити право на кваліфіковану правову допомогу з боку обраного ним або призначеного захисника.

Також пунктом 3 частини третьої статті 42 КПК передбачено право підозрюваного, обвинуваченого на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту – мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених КПК та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату.

Таким чином запропоновані зміни обмежують можливість використання підозрюваним, обвинуваченим свого права на захист.

8. Проектом Закону пропонується внести зміни до статті 216 КПК, зокрема, доповнити частиною одинадцятою, згідно з якою при визначенні органу, що здійснюватиме досудове розслідування у формі дізнання, застосовуються правила підслідності, передбачені цією статтею. Разом з тим статтею 216 КПК встановлено загальні правила підслідності кримінальних правопорушень, якими охоплюються і проступки.

9. Проектом Закону пропонується внести зміни до частини другої статті 217 КПК та передбачити можливість об'єднання матеріалів досудового розслідування щодо кримінального проступку та злочину з метою забезпечення повноти досудового розслідування та судового розгляду.

Відповідно до частини четвертої статті 217 КПК матеріали досудового розслідування не можуть бути виділені в окреме провадження, якщо це може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду.

З огляду на викладене зазначені положення потребують узгодження.

10. Проектом Закону пропонується внести зміни до статті 219 КПК, згідно з якими скорочується строк проведення досудового розслідування кримінального проступку до сорока восьми годин з моменту повідомлення особі про підозру, а в окремих випадках до двадцяти діб.

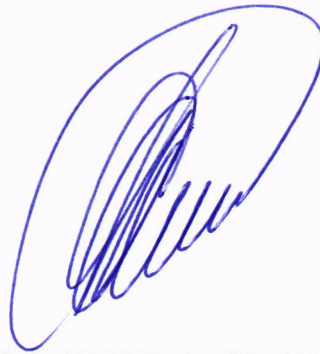
При цьому необхідно враховувати також інші процесуальні строки, визначені КПК. Зокрема, згідно зі статтею 186 КПК клопотання про застосування або зміну запобіжного заходу розглядається слідчим суддею, судом невідкладно, але не пізніше сімдесяти двох годин з моменту фактичного затримання підозрюваного, обвинуваченого або з моменту надходження до суду клопотання, якщо підозрюваний, обвинувачений перебуває на свободі, чи з моменту подання підозрюваним, обвинуваченим, його захисником до суду відповідного клопотання.

Таким чином запропоновані проектом Закону строки досудового розслідування кримінальних проступків потребують перегляду та узгодження з іншими, передбаченими КПК процесуальними строками, з метою належного здійснення досудового розслідування кримінальних проступків.

11. Використання запропонованих проектом Закону термінів необхідно узгодити з іншими нормами КК та КПК. Так, застосування терміну «кримінальна протиправність» замість «злочинна діяльність» доцільно узгодити у статті 304 КК, а застосування термінів «кримінальний проступок» замість «злочину невеликої тяжкості», «кримінальне правопорушення» замість «злочину» – у статті 314¹ КПК.

Також запропонована редакція проекту Закону частково не відповідає змінам, відображеним у порівняльній таблиці до проекту Закону (статті 14, 17, 29, 43, 70, 96⁴ КК, пункти 8¹, 17¹ частини першої статті 3 КПК).

**Заступник Міністра з питань
європейської інтеграції**

Сергій ПЕТУХОВ

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Україна, 01001, м. Київ, вул. Городецького, 13, тел. (044) 271-16-37, 271-16-36

01.09.2017 № 14-1239

ДОВІДКА

Видана про те, що відповідно до наказу Міністерства юстиції України від 28 серпня 2017 року № 797/6 обов'язки Міністра юстиції України **31 серпня 2017 року** виконує заступник Міністра юстиції України з питань європейської інтеграції **ПЕТУХОВ Сергій Ігорович**.

Заступник директора департаменту -
начальник Управління персоналу
центрального апарату Департаменту
персоналу

О.В. Кушніренко